

ΟΙ ΙΤΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟΥ Κ. Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

Ο ΦΙΛΕΛΛΗΝ ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΡΝΤΟΥΤΣΙ

(Η ζωή του και το έργο του)

ΣΦΑΛΩΣ ο δυνατώτερος ποιητής της νεωτέρας Ιταλίας είναι ο Ιωσήφ Καρντούτσι. Αλλά για τον Έλληνα αναγνώστη ο Καρντούτσι έχει κι ένα άλλο άκρη μεγάλο προσόν. Είναι ο μεγάλος φιλέλληνας, εκείνος που δεν άφησε καμμιά ευκαιρία χωρίς να ύψωση τη φωνή του για τα ελληνικά δίκαια και να χορηγήσει τη λύρα του υπέρ της πατρίδος μας.

Έχουν περάσει περισσότερα από είκοσι πέντε χρόνια, όταν νεώτατος είχα την τιμή να τον επισκεφθώ στη Μπολόνια, όπου έζησε επί πολλά χρόνια ως καθηγητής του Πανεπιστημίου.

Ήταν παιδί γέρος, σωριασμένος σε μια πολυθρόνα, σχεδόν τέλεια παράλυτος. Ή δροντερή φωνή του είχε παιδί αδυνατίσει, ώστε μόλις ν' ακούγεται και μόνο δυο μεγάλα φλογόβλα μάτια, κάτω από τα πυκνά του φρύδια, έδειχναν ακόμη τη ζωή που σιγά-σιγά του ξέφευγε.

Μόλις άκουσε ότι ήμουνα Έλληνας, δοκίμασε μια εξαιρετική χαρά. Μ' έδεχθηκε με συγκίνηση και μου μίλησε για την Ελλάδα, όχι την άρχαία, αλλά τη σημερινή, την όποια μολονότι δεν κατορθώσε ποτέ να επισκεφθώ, έν τούτοις την εμάντευσε με την ποιητική ψυχή του και την αγάπιδεσε.

Σταγιάς Έλληνα είχε μελετήσει περισσότερο απ' αυτόν τους άρχαίους Έλληνας ποιητάς και είχε εμβαθύνει τόσο εις τό πνεύμα των. Ή ποιήσι του όλη είναι ποτισμένη από την ελληνική μόρφωση, είναι ο κλασικός ποιητής που ξαναζωντανεύει την άρχαία Ελλάδα στα ποιήματά του.

— Είμαι Έλληνας κατά τη μόρφωση και την ψυχή, μου έλετε με φωνή αδύνατη και γεμάτη συγκίνηση. Ή ιδέες μου για την ελευθερία και την πατρίδα έχουν εμπνευσθεί από την ιστορία και τα έργα των μεγάλων προγόνων σας. Αλλά και ή νέα Ελλάδα δεν με ένδιαφέρει λιγώτερο. Οι ήρωες της Έπαναστάσεως μου είναι άγαπητοί και μ' ένθουσιασμό διάβασα την ιστορία της άπελευθερώσεώς σας, που είναι ένα ύπεροχο ποίημα...

Και σαν να όνειρεύετο, επιθύησε μερικούς στίχους του που έφαιλαν την Ελλάδα:

Ω Πάρος, ω Ελλάδα, γαλήνια άρχαιότης, δώστε μου τα μάρμαρα και τα τραγούδια...

Αληθινά θα έρωσε να έχη ψυχή ελληνική ο ποιητής που έγραψε τις «Ελληνικές Άνοιξεις», τον ύπεροχο εκείνο ελληνικό ύμνο που ένάνειε τους δυο πολιτισμούς, οι όποιοι εφώτισαν όλο τον κόσμο.

Από τη θαυμασία μετάφραση του Στεφάνου Μαρξώκη θα δώσω ένα άποσπασμα από τό ύπεροχο αυτό έργο:

Οί άλλοι Θεοί πεθαίνουνε, μα της Ελλάδος βασιλεμα δεν ξέροντε, κοιμούνται στους κορμούς των δένδρων μέσ τα πέλαγα, στα όρη έχουν θρόνο,

φθη. Ούτε στο όνειρό μου δεν είχα ιδεί ποτέ μια τόσο κομψή και χαριτωμένη κατάσταση. Ποτέ δεν μου άρεσαν τα μεγάλα σπίτια. Τό εμπνευσμένο αυτό είναι ακριβώς ό,τι μου χρειάζεται.

Ή εταιρεία «Φόξ» ανέθεσε στον Τζόε Στράσσερ να σχεδιάσει τις τουαλέτες της Άλιαν Χάρβεϊ, άσφαλώς όμως αυτές που θα γίνουν στην Άμερική δεν θα είναι πού τοιμηρές από εκείνες που έφερε από την Εύρώπη. Όλες ή θρωδινές της τουαλέτες είναι έντελώς χωρίς πλάτη και σαν να μην έφθανε αυτό τό ντεκολτέ, έχουν και τρίγωνια άνοιγματα στα πλάγια. Δύο απ' αυτές έχουν και δύο παρμόνια τριγωνικά άνοιγματα εμπρός, πάνω από την μέση και έτσι δεν καλύπτουν παρά μόνον ό,τι είναι άπαραίτητο. Όλες είναι πολύ μακρούς, αλλά άνωτικές στα πλάγια πάνω από τό γόνατο, είναι δε κομμωμένες από άσπρο κορμί, όδς βαλοόδο, μαύρο σατέν και κίτρινο και μπλε συμφόν.

Οί θηλικώι άστέρες της κινηματογραφουπόλεως είναι άνάστατοι από τότε που άφίχθη στο Χόλλυγουντ ή Άλιαν Χάρβεϊ και παρακολούθησαν κάθε της όμμα με περιέργεια και φθόνο.

Πρόκειται άραγε ή μικροκομμωμένη θεατίττα να έπιστάση τις βασίλισσες της όθόνης;

Ο Καρντούτσι άλλων πρό του θανάτου του.

στ' άνθη, στους ποταμούς. Άτάραχοι μπρός στο Χριστό, μέσα στα μάρμαρα των τ' άνθος τ' άγνό του κάλλους των σε σώματα γυμνά, σε' άσματα λάμπουν, Δίνα μου, μονάχα σε' άσματά των τά νεϊάτα τά χρυσά.

Νέος ακόμη ο Καρντούτσι, στα πρώτα ποιήματά του έφαιλε τό Φοίβο Άλώλωνα, την Άφροδίτη, τη Σαπφώ, τον Προμηθέα, τον Όμηρο και, θυμίζοντας τά θαύματα της Σαλαμίνας και των Πλαταιών, έδειχνε στους Ιταλούς τό δράμα που φέρνει στην ελευθερία, την όποία, όοίλοι ακόμη τότε, ποθοσαν διολυγώς.

Μά ο ποιητής που έφαιλε τους άρχαίους, δεν απορούσε να μη θαυμάση τό μεγαλουργημα της νεωτέρας Ελλάδος που, σαν φοίνικας, ξαναγεννήθηκε μέσα από τη στάχτη. Και παρακολούθησε όλα τά γεγονότα, όπως φαίνεται από τά τραγούδια που έγραψε σχετικά με τά συμβάντα της συγκρότησης Ελλάδος.

Όταν διάχτηκε ο βασιλεύς Όθων, ο Καρντούτσι, βαθύτατα δημοκρατικός, χάρισε κι' έγραψε ένα ποίημα ένθουσιαστικό για τά παιδιά του Άρμόδιου και Άριστογέιτονος που «ελευθέρωσαν τό ιερό έδαφος της Ελλάδος απ' τον... τύραννο!...».

Όταν άργότερα, τό 1897, έμαθε ο ποιητής ότι οί Έλληνες ήττήθησαν κι' ότι οί Τούρκοι μπήκαν στη Θεσσαλία, δεν μπόρεσε να κρατήση τη λύπη του και τό θυμό του κι' έγραψε ένα ποίημα γεμάτο φλόγα, ένα άληθινό μαστίγιο για την Εύρώπη:

Όλη την ώρα που έμεινα μαζί του, ο Καρντούτσι δεν μου μίλησε για τίποτε άλλο, παρά για την Ελλάδα. Πρώ διότι των αφηνών είχε πάρει τό θραβείο Νόμπελ, τό όποιο θα του έδινε πλέον την οικονομική άνακούφιση που του έλειπε τόσα χρόνια. Γιατί ο μεγάλος ποιητής ζούσε σε οικονομική στενοχώρια επί πολλά χρόνια. Περιφρανος και άκατάδεκτος όπως ήταν, έκρινε τη φτώχεια του απ' όλους. Τέλος όμως τό έμαθε ή βασίλισσα Μαργαρίτα, ή μητέρα του σημερινού βασιλέως της Ιταλίας, μια ύπεροχη γυναίκα στη μόρφωση και την ψυχή. Και θέλησε να τον βοηθήση. Αλλά πώς να τομήση να του κάμη μια τέτοια πρόταση; Ή μεγαλόαγαθη βασίλισσα όμως βρήκε τέλος ένα μέσο θαυμάσιο.

Μία μέρα πήγε στο σπίτι του ποιητού για να τον επισκεφθώ δήθεν. Την δέχτηκε στο γραφείο του, του όποιου γύρω οι τοίχοι ήσαν σκεπασμένοι από τη σπουδαία βιβλιοθήκη του. Ή Μαργαρίτα, μανιώδης βιβλιόφιλη κι' αυτή, εκύτταξε για πολύ τά βιβλία κι' έπειτα έλεγε στον ποιητή:

— Πόσο θα ήθελα να έχω αυτή τη βιβλιοθήκη!

Ό Καρντούτσι δεν ήξερε τί να της άπαντήση. Νά της άρνηθή δεν τοίμωυσε, γιατί την θαύμαζε περισσότερο από βασίλισσα, ως έξοχη γυναίκα. Ή Μαργαρίτα όμως ένόκλινε τη λύση:

— Θα μου την πουλήσης, του έλετε, κι' έγώ θ' αναλάβω την ύποχρέωση να σου τίρησι;

Ό Καρντούτσι κατάλαβε, άλλ' ήταν τόσο λεπτή ή χειρονομία της βασίλισσας, ώστε δεν μπορούσε να μη την δεχθώ. Και την άλλη ήμέρα ο ποιητής έλαβε ένα τσεκ ιδιακοσίον κηλιάδων φράγκων... άντίτιμον της διβλιοθήκης, την όποία ποτέ δεν παράλαβε ή βασίλισσα. Την ίδια έποχή ο Καρντούτσι έλαβε κι' ένα άλλο χαριτί από τη Μαργαρίτα. Ήταν μια συμβολαιογραφική πράξη, με την όποία ή βασίλισσα άγόραζε τό σπίτι που κατοικούσε μ' ένόκλιο επί σαράντα χρόνια ο ποιητής και του τό έχάρηζε.

Κι' έτσι τά στερνά του χρόνια ο μεγάλος ποιητής τά πέρασε με άνεσι οικονομική και μάλιστα έπειτα από τό θραβείο Νόμπελ. Ό ίδιος δέβαια δεν μπόρεσε ν' απολαύση παιδί τον πλούτο, γιατί βρισκοταν κορφομένος από την παραλυσία στην πολυθρόνα του. Αλλά ήταν τουλάχιστον ήσυχος, γιατί έλειπα από τό θάνατό του ή γυναίκα του, ή κόρη του και τά όρφανά παιδιά της κόρης του δεν θα φηγόντοσαν στους δρόμους. Οί πολιτισμένοι λαοί γνωρίζουν να έκτιμούν τους έξαιρετικούς άνδρας των κι' ή Ιταλία, διά της βασίλισσας της, δεν έκαμε τίποτε άλλο παρά τό καθήκον της σ' ένα από τά μεγαλείτερα παιδιά της.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ